

ارنست هومان

عصر روان شناسی

مترجم

حمید صاحب جمع

www.ketab.ir

Havemann, Ernest	سرشناسه
هويمان، ارنست، ۱۹۱۲ - م	عنوان و نام پدیدآور
عصر روان‌شناسی	مشخصات نشر
تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۹۳	مشخصات ظاهری
۱۳۰ ص	شابک
۹-۶۲۹-۱۲۱-۶۰۰-۹۷۸	وضعیت فهرست‌نویسی
فبیای مختصر	یادداشت
فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی http://opac.nli.ir قابل دسترسی است.	یادداشت
عنوان اصلی: The Age of Psychology	یادداشت
چاپ دوم	یادداشت
کتابنامه به صورت زیرنویس	یادداشت
واژه‌نامه	یادداشت
صاحب جمع، حمید	شناسه افزوده
۳۷۸۲۲۷	شماره کتابشناسی ملی

عصر روان‌شناسی

نویسنده: ارنست هویمان

مترجم: حمید صاحب‌جمع

چاپ اول: ۱۳۴۵

چاپ دوم: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

ویرایش، آماده‌سازی و صفحه‌آرایی متن: کارگاه نشر اسم

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و نشر علمی و فرهنگی کتیبه

حق چاپ محفوظ است.

شرکت انتشارات
علمی و فرهنگی

اداره مرکزی و مرکز پخش: خیابان نلسون ماندلا (آفریقا)، چهارم حقایق (میدان کودک)، کوچه

کمان، پلاک ۲۵؛ کدپستی: ۱۵۱۸۷۳۶۳۱۳؛ صندوق پستی: ۹۶۴۷ - ۱۵۸۷۵؛

تلفن اداره مرکزی: ۷۰-۸۸۷۷۴۵۶۹؛ فکس اداره مرکزی: ۸۸۷۷۴۵۷۲

تلفن مرکز پخش: ۸۸۶۶۵۷۳۹ و ۸۸۶۶۵۷۲۸؛ تلفکس مرکز پخش: ۴۵-۴۴-۸۸۶۶۵۷۲۸

آدرس اینترنتی: www.elmifarhangi.ir info@elmifarhangi.ir

www.ketabgostar.com info@ketabgostar.com

فروشگاه یک: خیابان انقلاب، روبه‌روی در اصلی دانشگاه تهران؛ تلفن: ۱۶-۳۸۱۵-۱۶

۶۶۴۰۰۷۸۶

فروشگاه دو: میدان هفت تیر، خیابان کریمخان زند، بین قائم مقام فراهانی و خردمند، پلاک ۱۳

تلفن: ۷-۸۸۳۴۳۸۰۶

فروشگاه سه: خیابان جمهوری، چهارراه شیخ هادی، نبش رازی، پلاک ۶۹۹

فروشگاه چهار: بزرگراه شهید حقانی، بعد از ایستگاه مترو حقایق، خروجی کتابخانه ملی، کتابخانه

ملی (نمایشگاه و فروشگاه دائمی کتاب).

توضیح ناشر

«شرکت سهامی کتاب‌های جیبی» در سال ۱۳۳۹ بر اساس الگویی از انتشارات پنوئین، زیاد زاده شد. از مهم‌ترین فعالیت‌های این بنگاه انتشار کتاب‌ها به صورت مجموعه بود. در میان آثار منتشرشده مجموعه شش جلدی حاضر به چهره‌های خوراکی که رسته «کتابخانه نوین امریکایی ادبیات جهان» آن‌ها را با نام «فیلسوفان برجسته» در سال‌های ۱۹۵۰ در امریکا منتشر کرده بود.

این شش جلد کتاب به دست جمعی از مترجمان زبردست در دهه ۱۳۴۰ شمسی به فارسی ترجمه و منتشر شد. از منبت‌های مهم این مجموعه‌ها قسمت‌های مفیدی از آثار فیلسوفان و دانشمندان برجسته به قلم شارحان مشهور آن‌هاست. دومین مزیت همه‌فهم بودن آن‌هاست؛ به گونه‌ای که یک خواننده عادی هم می‌تواند از این کتاب‌ها بهره‌بردار شود. بازچاپ این مجموعه، به همراه شمار فراوانی از آثار چاپ‌شده در آن زمان، با هدف کلی تحول و تغییرات گسترده در انتشار کتاب صورت گرفته است تا برجسته‌ترین آثار آن دوران، با اصلاحات و ویرایش تازه، در دسترس خوانندگان قرار گیرد.

فهرست مطالب

مقدمه مترجم	نه
مقدمه مؤلف	سیزده
فصل اول: ترقی ناگهانی روان‌شناسی و روان‌پزشکی	۱
فصل دوم: روان‌شناسی اساسی	۲۱
فصل سوم: روان‌شناسی در صحنه و زندگی روزانه	۴۳
فصل چهارم: الفبای روان‌کاوی	۶۳
فصل پنجم: آیا روان‌کاوی مؤثر است؟	۸۳
فصل ششم: راه‌های دیگری به سوی سلامت	۹۷
ضمیمه	۱۰۹
واژه‌نامه	۱۱۱

مقدمه مترجم

اگر قرن بیستم را از جنبه صنعت و تکنولوژی عصر فضا و اتم بدانیم، از جنبه انسانی و عقلانی بازن بردید باید آن را عصر روان‌شناسی بنامیم؛ زیرا در این قرن برای اولین بار در تاریخ زندگی بشر، پنهانی‌ترین و ناگشوده‌ترین حوزه‌های شخصیت و روان انسان در آزمایشگاه‌ها، به تحقیق بررسی شده و دستگاه روانی و عاطفی انسان نسبت به آن کیفیت متافیزیک و مرموز و مقدس، بلکه به عنوان پدیده‌ای فیزیوارریک و سنجش پذیر ارزیابی شد؛ ضعف و قوت‌ها، غرایز و انگیزه‌ها، اندیشه‌ها و رفتار و خفا همه تمام آن اجزای ناشناخته و اسرارآمیزی که شخصیت انسان را پایه‌گذاری می‌کنند، در روش‌های علمی و تجربی آزموده شد؛ انسان توانست خود را بشناسد و توجیه کند، قیاس‌های اخلاقی و اجتماعی کهنه جای خود را به ارزش‌های تازه‌ها داد، که بیشتر از آنچه مذهبی یا ملی باشد، عقلانی و علمی بود.

انقلاب شگرفی که بدین طریق در تمام جنبه‌های انسانی وجود آمد، باعث شد انسان‌های بسیاری با نفرت و بدبینی، از روان‌شناسی رو بگردانند؛ زیرا خصلت طبیعی و شناخته‌شده وجود آدمی این است که هر نوع دگرگونی بنیادینی را در جنبه‌های تثبیت‌شده زندگی خود با بدبینی و بی‌میلی بنگرد. به نظر بسیاری از مردم، روان‌شناسی دانش بی‌حرمت و بی‌شرمی است که بدون هیچ‌گونه مجوزی به حریم خصوصی‌ترین مناطق شخصیت و رفتار آدمی تجاوز می‌کند. چنین

طرز تفکری، زیاد تعجب‌آور نیست؛ زیرا علاوه بر تمایل غریزی انسان به مسائل مافوق‌الطبیعه و مرموز، تاریکی‌های بنای شخصیت انسان پناهگاهی بوده است برای پنهان کردن ضعف‌ها و خطاهایش؛ چه، شناختن و شناخته‌شدن، نوعی مسئولیت به وجود خواهد آورد که به هر حال دست‌وپاگیر آزادی و بی‌قیدی است. عده‌ای دیگر روان‌شناسی را محکوم می‌کنند که مانند ماشین حسابی خشک و بی‌روح، سعی می‌کند بالاترین ارزش‌های انسانی را نرخ‌گذاری و طبقه‌بندی کند و انسان را به شکل ماشینی خودکار، وادار به حرکت و عمل کند.

رئالی که بزرگ‌ترین تلاش روان‌شناسی در تطبیق انسان است با ماشین، حالت روان‌شناسی در پرکردن خلئی است که بین انسان و ماشین به وجود آمده است. آن‌گونه که اندیشمندان نظر داده‌اند، عامل اصلی نابامانها و سرگردانی‌های انسان قرن بیستم، نابرخورداری از آمادگی روانی و بیادبذیرش سرعت و پیچیدگی‌های ناشی از پیشرفت‌های صنعتی و پشته‌اناش در سازش با آنهاست. دستگاه ذهنی و عاطفی انسان هنوز بران هماهنگی با این تحولات آماده نیست؛ زیرا ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی قدیمی در این عصر، اصالت و حقیقت خود را از دست می‌دهند. روان‌شناسی را باید مذهب اخلاقی و عقلانی قرن بیستم دانست؛ مذهبی که فروید را از پیغمبر آن ندانیم، بدون تردید از قدیمان خواهد بود.

کتاب حاضر بحثی است درباب چون و چرای روان‌شناسی در قرن بیستم. در این کتاب اهمیت و مقام روان‌شناسی در مسائل مختلف زندگی انسان در معرض توجه قرار می‌گیرد و در آن، برخی از اصول ابتدایی روان‌شناسی با زبانی ساده و همه‌کس‌فهم، بیان می‌شود. کسانی که با کتاب‌های علمی زبان فارسی سروکار دارند، به خوبی می‌دانند که در هیچ‌یک از رشته‌های علمی مانند روان‌شناسی، مکاتب و سلیقه‌های مختلف وجود ندارد. کتاب‌های روان‌شناسی فارسی، هر یک به شیوه‌ای خاص و با به‌کاربردن اصطلاح‌ها و معادل‌هایی خاص منتشر می‌شود؛ هرکس بنا به سلیقه و درک خود اصطلاحی را به فارسی برمی‌گرداند و به کار می‌برد و چه‌بسا که مؤلفان و مترجمان مختلف،

حتی از فهم زبان یکدیگر عاجز باشند. عده‌ای به کلمات فارسی مهجور و بیگانه علاقه‌مند هستند و برخی معادل‌های عربی را می‌پسندند. در این گیرودار، تکلیف مؤلف و مترجمی که به هیچ‌یک از این دسته‌ها وابسته نیست و می‌خواهد کتابی منتشر کند، روشن نیست؛ زیرا هنوز هیچ مرجع صلاحیت‌داری به این آشفتگی‌ها رسیدگی نکرده است و ما هنوز از داشتن فرهنگ رسمی اصطلاحات علمی محروم هستیم.

به هر حال، در این کتاب انتخاب اصطلاحات با توجه به معادل‌های فارسی موجود و بنا به ذوق و پسند شخصی مترجم انجام نگرفته است. برخی معادل‌های تازه در این کتاب به کار رفته است و برخی اصطلاحات نیز چون معادل مناسبی برای آن‌ها در دست نیست، به همان شکل اصلی ذکر شده است. به علاوه در آخر کتاب، اصطلاحات لاتین و معادل‌های مختلف فارسی آن‌ها برای استفاده خواننده علاقه‌مند و کسانی که فرصت جست‌وجو و استخراج لغات را از کتاب‌های مختلف ندارند، آورده شده است.

امید مترجم این است که ترجمه کتاب حاضر کوششی باشد در راه شناساندن اهمیت دانش روان‌شناسی به جامعه در حال رشد ما که نیاز به روان‌شناسی روزبه‌روز بیشتر در آن چشم می‌نوردد.

مترجم: صاحب‌جمع

یکم آبان ۱۳۴۴

مقدمه مؤلف

هنگامی که در سال ۱۹۸۸ وارد کالج شدم، مدت‌ها بود که روان‌شناسی قسمتی از برنامه تحصیلات را تشکیل می‌داد؛ با وجود این، هرگز احترام امروزی را نداشت. استادان شیمی و فیزیک با ناز و نخوت، به چشم دانشی تازه به دوران رسیده به آن نگاه می‌کردند که شاید اصولاً دانشی واقعی نبود. استادان زبان و فلسفه به عنوان اساتید می‌حقیق اصیل‌تر و باشکوه‌تر شکسپیر و سقراط، آن را ناچیز می‌شماردند.

به هر حال، تاحدی بر حسب تصادف و تاحدی بر روی سرسختی، من یک دوره روان‌شناسی را گذراندم و دریافت‌سایم از آن ما شیفته خود ساخت. هر جوانی از انواع شگفتی‌ها درباره حواس و حیران‌کننده عواطفش سرشار است و من نخستین‌بار آگهی مختصری از چگونگی کار آن‌ها به دست آوردم. من مفتون شده بودم آنگاه که کشف کردم امواج زلزله چگونه پرده شبکه چشم را متأثر می‌سازند و سبب بینایی می‌شوند؛ چگونه طرح‌های الکتریکی کوچک رؤیت‌ناپذیر، در دستگاه عصبی ما اثر می‌گذارند و ما را قادر به یادگیری می‌کنند؛ چگونه بعضی اشخاص گرفتار اختلال روانی می‌شوند و موارد مرضی را در کتاب‌های درسی روان‌شناسی ناپهناجار یا روان‌پزشکی تشکیل می‌دهند.

چندی نگذشت که برای اخذ درجه دکتری، شروع به کار کردم و تصمیم گرفتم بقیه عمر را به تحصیل و آموزش روان‌شناسی بپردازم.

در این زمان علاقه من به روان‌شناسی با جاه‌طلبی قدیمی‌ترم که روزنامه‌نگار بشوم، برخورد پیدا کرد و علاقه دومی غالب آمد: عضویت در مدرسه عالی دانشگاه واشنگتن را با حقوق هزار دلار در سال، به دست آوردم و آن را با خبرنگاری دوره رکود اقتصادی برای سنت‌لوییز استارت‌تایم با سالیانه ۷۵۰ دلار، از دست دادم. این کار باعث شده است که من به قول دوستان، با تکرار کسل‌کننده‌ای ادعا کنم تنها مرد زنده‌ای هستم که با رفتن سر کار، پول از دست دادم. این امر، همچنین منجر به اشتغال در کاری شد که همواره کاملاً از آن خرسند بوده‌ام؛ به جز آنکه مرا از کار محروم دیگرم کرده است.

بر اثر موقعیت مناسب نادری که برایم پیش آمد، چند ماه قبل این توفیق را به دست آوردم که دو دلبستگی‌ام را باهم ترکیب کنم. هنری لوس، سردبیر مجله *ایف* عقیده داشت سلسله مقالاتی درباره مسائل عمومی روان‌شناسی و روان‌پزشکی و روان‌کاوی انتشار یابد، به زبانی که برای خوانندگانی بدون مرز، آگاهی قبلی، فهمیدنی باشد. از من خواسته شد این امر نسبتاً مشکل را به عهده بگیرم؛ اما نه به عنوان کارشناس؛ زیرا هیچ‌کدام از کارکنان مجله نمی‌دانستند که من قبلاً روان‌شناسی خوانده‌ام؛ بلکه فقط به عنوان نویسنده‌ای که از جهنم مقداری خوش‌بینی تهورآمیز و اشتیاق به انجام تکالیف مختصری در خانه روف بود.

این تکالیف را انجام دادم و اکنون در دانشگاه کتی خود را در رشته روان‌شناسی به دست آورده‌ام؛ البته نه از طریق نظام رسمی، بلکه با خشنودی شخصی. برای این کار از چند معلم خصوصی استفاده کردم. یکی از آن‌ها دکتر کلیفورد مورگان^۲ از دانشگاه جانز هاپکینز^۳ رئیس سابق بخش روان‌شناسی، سردبیر مشاور انتشارات روان‌پزشکی دانشگاه انتشاراتی مک‌گراوهیل^۴ و مصنف کتاب درسی استاندارد مقدمه‌ای بر روان‌شناسی^۵ بود. دیگری دکتر فردریک ردلیخ^۶ بود. او روان‌پزشک مشهوری است که با گروهی فرویدی در زادگاهش وین درس خوانده

1. Henry R. Luce

3. Johns Hopkins

5. *Introduction to Psychology*

2. Clifford T. Morgan

4. McGraw-Hill

6. Fredrick C. Redlich

است و الان رئیس بخش روان‌پزشکی دانشکده پزشکی دانشگاه ییل^۱ است. دکتر مورگان مشاور مجله لایف بود در حوزه مطالب روان‌شناسی و دکتر ردلیخ در حوزه مطالب روان‌پزشکی و روان‌کاوی. حاجتی نیست یادآور شوم که بدون آن‌ها برای تازه‌کاری چون من ناممکن بود که سلسله مقالات لایف را که از شماره‌های هفتم ژانویه تا چهارم فوریه ۱۹۵۷ منتشر شد یا این کتاب را که بر مبنای مقالات آن مجله تنظیم شده است، بنویسم.

علاوه بر دکتر ردلیخ و دکتر مورگان، از روان‌شناسان و روان‌پزشکان و روان‌کاوان بسیار دیگری نیز که وقت مشورتشان را سخاوتمندانه در اختیار من گذاشتند، سپاسگزارم. همچنین به سبب نصایح مفید روزنامه ۱۴۱ و ۱۴۲ و همچنین چاپ مجدد مطالب از صفحات روزنامه، مدیون سردبیران لایف و محققان محله، به خصوص مایا پاینز^۲ و کیمبال فریزر^۳ هستم.

ارنست هومان

گان ۱۰اک، نیوجرسی، ۱۹۵۷

1. Yale

2. Maya Pines

3. Kimball Freas